

РЕШЕНИЕ

№ 121

гр. София, 05.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 17 състав,
в публично заседание на 18.12.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Искра Гърбелова

при участието на секретаря Грета Грозданова, като разгледа дело номер **9825** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл. 10, ал. 6 от Закона за семейните помощи за деца (ЗСПД).

Образувано е по жалба, подадена от М. О., гражданка на Украйна с предоставена временна закрила в Р. България, действаша лично и като законен представител на малолетното си дете Ю. О., чрез адв. Г. войнов, срещу Заповед № ЗСПД/Д-С-В3/5123 от 07.09.2023г. на директор на Дирекция „Социално подпомагане“ /ДСП/ – Възраждане – отказ по чл.10 , ал.5 от ЗСПД за отпускане на еднократна помощ за ученик.

В жалбата се излагат съображения за незаконосъобразност на оспорения акт, като постановен в нарушение на материалния закон - нормата на чл. 39, ал. 1, т. 4 от ЗУБЧ, както и директива 2001/55/ЕО на съвета от 20.07.2001 година относно минималните стандарти за предоставяне на временна закрила в случай на масово навлизане на разселени лица и конвенция на ООН за правата на детето. Претендира се, че детето попада в обхвата на закрилата на посочените правни основания. Моли се за отмяна на оспорения административен акт и връщане на преписката за ново разглеждане. Прави се искане за отмяна на заповедта като незаконосъобразна. Прави искане за присъждане на адвокатско възнаграждение за дадената безплатна адвокатска помощ на основание по чл. 38, ал.1, т. 2 от ЗА.

В съдебно заседание, жалбоподателката, чрез процесуален представител - адв. Ж., оспорва посоченото основание за отказ по съображенията в жалбата, моли за отмяна

на заповедта и не претендира разноси.

Ответникът - директор на дирекция "Социално подпомагане" – Възраждане, в съдебно заседание чрез юрисконсулт Б. оспорва жалбата, счита същата за неоснователна и моли да бъде потвърдена заповедта.

Административен съд - София-град, трето отделение, 17-ти състав, като обсъди релевантните доводи на страните и приетите по делото писмени доказателства, намира за установено от фактическа следното:

Жалбоподателката е гражданка на Украйна с предоставена временна закрила към настоящия момент до 4 март 2024г. Със същия статут е и малолетното ѝ дете Ю. О.. Временната закрила на лица, напуснали Украйна е предоставена с Решение № 144 от 10.03.2022 г. на Министерски съвет за предоставяне на временна закрила на разселени лица от Украйна и за изменение на Националния план за действие при временна закрила в Република България. На основание т. 2 от това решение временната закрила се предоставя от 24 февруари 2022 г. за срок една година – до 24.02.2023 г. С Решение № 95 от 1.02.2023 г. Министерският съвет удължава действието на временната закрила на украинските граждани до 4 март 2024 г.

С Решение № 144 от 10.03.2022 г. на МС за предоставяне на временна закрила на разселени лица от Украйна се предоставя временна закрила на разселените лица от Украйна в съответствие с Решение за изпълнение на Съвета на Европейския съюз (ЕС) 2022/382 от 4 март 2022 г. за установяване на съществуването на масово навлизане на разселени лица от Украйна по смисъла на член 5 от Директива 2001/55/ЕО и за въвеждане на временна закрила.

Производството пред административния орган е започнало по заявление - декларация от 29.08.2023г. на М. О. – гражданка на Украйна, с предоставена временна закрила в България, с която е поискано да ѝ бъде отпусната в частност еднократна помощ за дете, което е ученик в трети клас – Ю. О..

По повод на подаденото заявление е издадена оспорената Заповед № ЗСПД/Д-С-В3/5123 от 07.09.2023г. на директора на дирекция „Социално подпомагане“ (ДСП) - Възраждане - отказ за отпускане на еднократна помощ за ученик в третиклас. Заповедта е мотивирана с обстоятелството, че заявителката не е сред кръга лица, посочени в чл. 3 от Закона за семейните помощи като субекти на правото на помощи, доколкото не е българска гражданка – от една страна, а от друга – че е украинска гражданка, а Република България с няма сключен договор с Украйна, който да предвижда предоставянето на такава помощ.

Заповедта е връчена на жалбоподателката на 20.09.2023г., а жалбата срещу нея е подадена на 04.10.2023г.

При така установеното от фактическа страна, съдът намира от правна страна следното:

Производството по делото е допустимо, доколкото се оспорва подлежащ на обжалване административен акт и жалбата е подадена от надлежна страна в законоустановения срок.

При преценка на основателността на жалбата, съдът съобрази следната правна рамка: Съгласно чл. 1, ал. 2 от Закона за убежището и бежанците, закрилата, която Република България предоставя на чужденци, включва убежище, международна закрила и временна закрила. Лицата имат различен статут с оглед закрилата, която ползват. Чужденец с предоставен статут на бежанец има правата и задълженията на български гражданин, с изключение на някои изрично регламентирани изключения – чл. 32, ал. 2

от ЗУБ. Чужденец с предоставен хуманитарен статут има правата и задълженията на чужденец с разрешено постоянно пребиваване в Република България - чл. 32, ал. 3 от ЗУБ. Правата на чужденците с предоставена временна закрила, каквато е жалбоподателката са по-ограничени. Тези лица имат право:

1. да останат на територията на Република България;
2. на труд и професионално обучение;
3. на подходящо настаняване или на средства за настаняване при необходимост;
4. на социално подпомагане;
5. на здравно осигуряване, достъпна медицинска помощ и на медицински услуги при условията и по реда за българските граждани, с изключение на медицинска помощ, оказана в съответствие с правилата за координация на системите за социална сигурност по смисъла на § 1, т. 22 от допълнителните разпоредби на Закона за здравното осигуряване;
6. свободно да се завръщат в държавата си по произход.

Законът за убежището и бежанците изрично предвижда, че лицата, ползващи временна закрила имат право на социално подпомагане.

Обществените отношения, свързани с гарантирането на правото на гражданите в Република България на социално подпомагане чрез социални помощи са предмет на уредба от Закона за социално подпомагане. Законът дефинира социалното подпомагане като предоставяне на социални помощи в пари и/или в натура за задоволяване на основни жизнени потребности на гражданите, когато това е невъзможно чрез труда им и притежаваното от тях имущество. Законът за социалното подпомагане изрично урежда правото на социални помощи на чужденците, ползващи се от временна закрила – чл. 2, ал. 6 във връзка с ал. 3 от ЗСП. Законът за социалното подпомагане дефинира социалните помощи като средства в пари и/или в натура, които допълват или заместват собствените доходи до основните жизнени потребности или задоволяват инцидентно възникнали потребности на подпомаганите лица и семейства.

Предвидени са различни видове социални помощи. Някои от социалните помощи са еднократни (чл. 12, ал.1, т. 3) и се отпускат след преценка на включването на децата в системата на предучилищното и училищното образование в случаите, когато същите подлежат на задължително предучилищно или училищно образование (чл. 12, ал.2, т. б).

Този вид еднократни социални помощи са предмет на детайлна уредба в Закона за семейните помощи. Според легалното определение на чл. 1, ал. 2 от закона за семейните помощи за деца, семейните помощи са средства в пари и/или в натура, които подпомагат отглеждането на децата в семейна среда от родителите или от лицата, полагащи грижи за тях. Тази норма дефинира изрично семейните помощи като вид социални помощи - допълват или заместват собствените доходи до основните жизнени потребности или задоволяват инцидентно възникнали потребности на подпомаганите лица и семейства, което прави тези помощи неизменна част от системата за социално подпомагане.

Съгласно чл. 10а, ал. 1 от Закона за семейните помощи за деца, на семействата, чиито деца са записани в първи клас или са записани или продължават обучението си, във втори, трети и четвърти клас на училище, се отпуска еднократна помощ за покриване част от разходите в началото на учебната година, когато децата живеят постоянно в страната и не са настанени за отглеждане извън семейството по реда на чл. 26 от

Закона за закрила на детето. Помощта се отпуска независимо от дохода на семейството – това предвижда ал. 2 на чл. 10а, ал.1 от ЗСПД. При тази правна уредба съдът приема, че семейната помощ по чл. 10а, ал.1 от ЗСПД е вид социална помощ, която задоволява инцидентно възникнали потребности на подпомаганите лица и семейства – за покриване на част от разходите в началото на учебната година. Еднократната помощ за ученик в първи клас е форма на социално подпомагане. Тя е израз на държавната политика в сферата на образованието и представлява обществен принос в семейния бюджет, целящ реалното включване на децата в образователната система.

Нормата на чл. 10, ал. 4 от ЗСПД регламентира, че семейните помощи за деца се отпускаат със заповед на директора на дирекция "Социално подпомагане" или упълномощено от него лице.

Съгласно чл. 3, ал.1, т. 5 от ЗСПД право на семейни помощи за деца наред с другите лица имат семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна. Както вече се посочи, по отношение на лицата със временна закрила други два закона - Законът за социалното подпомагане и Законът за убежището и бежанците предвиждат, че лицата с временна закрила имат право на социално подпомагане.

При тази правна рамка съдът приема, че оспореният акт е издаден от компетентен орган в предвидената от закона форма, при липса на процесуални нарушения, но в нарушение на материалния закон.

Основанията за този извод са следните: Законът за семейните помощи регламентира правото на семейни помощи за чуждите граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна. Жалбоподателката е лице, което ползва временна закрила и като такава има право да остане на територията на Република България и право на социално подпомагане, съгласно чл. 32, ал. 3 от ЗУБ. Законът за социалното подпомагане, както вече се посочи, също предвижда право на социално подпомагане на лицата, ползващи се с временна закрила - чл. 2, ал. 6 във връзка с ал. 3 от ЗСП. Т.е. на основание чл. 3, ал. 1, т.5 от ЗСПД във връзка с чл. 32, ал. 3 от ЗУБ и чл. 2, ал. 6 във връзка с ал. 3 от ЗСП жалбоподателката и детето ѝ – записано в първи клас, имат право на търсената помощ и изводът на административния орган, че не може да са субекти на търсената семейна помощ е незаконосъобразен. Лицата, ползващи временна закрила имат гарантирано от българския закон право на еднократна помощ за ученик в първи клас.

По тези съображения съдът приема, че оспореният акт е незаконосъобразен и следва да бъде отменен, а преписката следва да бъде изпратена на административния орган за ново произнасяне по заявлението на жалбоподателката, при съобразяване на дадените в настоящото решение указания.

Воден от горното и на основание чл. 172, ал. 2 и чл. 173, ал. 2 от АПК, чл. 10, ал. 6 от ЗСПД, Административен съд - София-град, Трето отделение, 17-ти състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Заповед № ЗСПД/Д-С-В3/5123 от 07.09.2023г. на Директор на Дирекция

„Социално подпомагане“ – Възраждане.

ИЗПРАЩА преписката на Директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – р-н Възраждане за произнасяне по заявление-декларация от 29.08.2023г. от М. О..

Решението е окончателно не подлежи на обжалване на основание чл.10, ал.6 от ЗСПД.

СЪДИЯ: